

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an — — — — — 40 Lei.
Pe jumătate de an — — — — — 20 Lei.

Împara odată la săptămână:
DUMINECA.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și județ Nr. 266.

Nr. 4070—1923.

IOAN,

din îndurarea lui Dumnezeu, dreptcredinciosul Episcop al Aradului, Ienopoliei și al Hălmagiului, precum și a părților adnexate din Bănatul-Timișan.

Iubitului cler și tuturor credincioșilor din eparhia Aradului, dar și pace dela Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Isus Hristos, împreună cu salutarea noastră arhierescă!

„Christos se naște, măriți-l,
Christos din ceruri, întâmpinați-l;
Christos pe pământ, înălțați-vă”
Canonul praznicului oda 1.

Iubiților creștini și fii sufletești!

Acum, când iarăși vin cu duhul meu la voi, mulțumesc nainte de toate lui Dumnezeu, Împăratului celui fără de moarte, că după luni de îndelungată suferință mi-a susținut viața și mi-a redat iarăși sănătatea astfel, că acum pot să mă cuger și cu veselie sufletească să prăznuesc împreună cu voi acest mare praznic al întrupării Fiului lui Dumnezeu, aceasta zi de pomenire a Nașterii Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos.

Ziua de astăzi este pentru mine zi de adevărată bucurie și veselie sufletească, și nu mă îndoiesc, că asemenea de mare și însemnată este aceasta zi pentru întreaga lume creștină ortodoxă și astfel și pentru voi iubitorilor mei fii sufletești, cari din apropiere și din depărtare v'ați adunat la rugăciune în aceasta biserică, lăcaș vecinic al măririi lui Dumnezeu.

Mare și însemnată este și trebuie să fie aceasta zi și pentru aceia dintre voi, cari din deosebite pricini n'au venit la prăznuire și de aceea nainte de toate vă zic tuturor:

Veniți iubitorilor de praznic să ne închinăm împăratului nostru Dumnezeu.

Veniți să ne închinăm și să cădem la împăratul și Dumnezeul nostru.

Veniți să ne închinăm și să cădem la însuși Hristos, împăratul și Dumnezeul nostru.

Și aceasta închinăciune să o facem cu evlavie și credință în toate zilele vieții noastre, iar îndeosebi în zilele acestui mare praznic împărătesc, așezat de biserica noastră întru pomenirea venirii pe pământ a Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos, prin care a răsărit lumina cunoștinței de Dumnezeu și a cărei prăznuire ni-o impune și sfânta noastră maică biserică prin însași cântarea, cu carea'mi încep vorbirea mea de acum cu voi.

De aceea, ca să ne arătăm vrednici de marele dar al mântuirii și de lumina cunoștinței de Dumnezeu dat nouă prin Isus Hristos, veniți iubitorilor de praznic, ca astăzi, când Hristos se naște *noi să-l mărim cu laude și cu cântări*; astăzi, când Hristos descinde pe pământ, *noi credincioșii să-l întâmpinăm ca și pe Fiul lui Dumnezeu, cu credință, cu dragoste și cu nădejdea de mai bine*; astăzi, când Hristos împăratul ceriuilor s'a pogorît pe pământ, *noi să ne ridicăm ochii minții și cugetul inimii noastre la Dumnezeu, părintele luminilor, și mulțumindu-i cu inimă curată și cu tot libovul nostru creștinesc pentru acest mare dar al mântuirii din osânda păcatului strămoșesc, să-l rugăm cu osârdie dintru adâncul sufletului, să ne binecuvinte și să ne facă parte de toate darurile sale pământești și cerești, ca astfel să ajungem binele și fericirea pământească și cerească, pentru care e zidit omul,*

Iubiților creștini și fii sufletești!

Prăznuim de veacuri aceasta zi de mare sărbătoare împărătească, aceasta zi de învoire a vieții noastre creștinești, și cu cât ne cugătam mai profund și mai cu de adinsul, cu atât mai mult trebuie să recunoaștem și să mărturisim, că, ea nu numai nu s'a învechit ca și haina, ea nu numai nu și-a pierdut măreția, splendoarea și însemnătatea ce a avut-o dela început pentru noi și pentru viața noastră creștinească, ci din contră, cu cât înaintăm cu zilele și cu anii, trebuie să constatăm necesitatea acestei sfinte prăznuiri, căreia voi ia-ți și dat expresiune vie prin venirea la slujba ei de astăzi în număr așa însemnat, prin ce a-ți dovedit nu numai credința voastră nestrămutată în puterea dumnezeirii Fiului lui Dumnezeu, ci și dragostea voastră nefățărîtă către sfânta noastră biserică și către adevărurile date nouă de Domnul și Mântuitorul nostru Isus Hristos prin evanghelia sa.

Și acum, când după un an de zile vă văd iarăși adunați aici în acest vecinic lăcaș al mării lui Dumnezeu și vă văd îmbrăcați sărbătorește; acum când ochii inimii mele stau iarăși față în față cu ochii inimii voastre, simțesc deosebită bucurie, carea s'ar înălța la culmea cea mai înaltă dacă m'ași încredința că voi, cu mare cu mic, cu bătrân și tânăr, bărbat și femeie, cărturar și necărturar, impliniți cu dragoste creștinească atât poruncile dumnezeiești cât și cele ale sfintei noastre biserici.

Acum dară, când vă văd adunați în număr așa mare aici în acest lăcaș al mării lui Dumnezeu, sufletul meu tresaltă de bucurie și ea ar fi durabilă, dacă aș vedea și auzi, că voi nu numai astăzi la Crăciun, la Botez, la Paști și la Rusalii, ci și în Duminecile și sărbătorile de peste an cercetați sfânta biserică și astfel impliniți *porunca* dată tuturor, „ca să ne rugăm lui Dumnezeu și să ascultăm dumnezeiasca slujbă în Dumineci și sărbători”¹⁾.

Când biserică noastră a așezat aceasta poruncă, ea a știut și și-a dat seamă, că omul este om, și că nici cel mai bun creștin nu-și poate implini între toate împrejurările vieții sale cu punctualitatea recerută rugăciunile prescrise, și nu le implinește și nu le poate implini în casa sa pentru că, deși el părăsindu-și culcușul începe a se spăla și începe a se ruga, dar colo în leagăn se trezește pruncul și începe a plânge, iar dragostea lui de tată și de mamă îl îndeamnă să meargă

să-l aline; în curte s'a strâmtorat un purcel ori un vițel, și fiind averea lui, să grăbește să-l scoată din strâmtoare; pe uliță trece un car, și cine i-ar împedeca curiozitatea, să nu grăbească la fereastră să vadă cine e? și rugăciunea rămâne neisprăvită, și nici prin minte nu-i mai vine să o înceapă de nou.

Dați-vă cu toții seamă de acestea și alte asemenea împrejurări vouă cunoscute, și înșivă ve-ți simți trebuința de a cerceta sfânta slujbă în Dumineci și sărbători, ca măcar odată în săptămână să vă faceți datorința creștinească și să luați duh nou și putere nouă de a vă apăra de duhul necurat al întunericii ispitelor, la care sunteți expuși.

Când privesc acum asupra voastră, voi *biserica vie a Domnului*, când vă văd cum v'ați spălat și vă spălați fața și mâinile în toată ziua, cum vă curățiți și unghiile degetelor, cum vă tundeți părul, cum vă radeți barba și vă îmbrăcați în podoabele voastre celea mai alese, ca să plăceți oamenilor, îmi vine să vă întreb pe voi cu blândețe părintească: nu simțiți voi trebuința de a vă curăți și împodobii și sufletul și a vă curăți viața în aceeași măsură prin spovedanie naintea duhovnicilor și prin împărtășirea cu sfintele taine de după porunca sfintei noastre biserici, care ne impune tuturor, „a ne mărturisi păcatele și a ne cumineca în sfintele posturi”²⁾. Dați-vă seama: ce este trupul când îl părăsește sufletul, și veți afla că este o putregiune de carea, ori cât și-a fost de drag, cauți să te curăți de el.

Nu cer dela voi răspuns, voi sunteți în vrâstă și veți răspunde în fața lui Dumnezeu fiește care pentru faptele sale, ating însă aceasta trebuință, pentru că am aflat cu multă părere de rău, că unii dintre voi cărturari și necărturari, bătrâni și tineri, bărbați și femei, avuți și săraci de-opotrivă, nesocotesc aceasta poruncă sub diferite pretexte, cari toate se reduc numai și numai la vădita nesocotință a poruncii de mai sus.

Ating trebuința de mărturisire, pentru că la începutul anului următor urmează restaurarea corporațiilor parohiale, a comitetului, sinodului și epitropiei parohiale, la cari râvnesc și tinerii voștri, fără să-și dea sama dacă ei și-a implinit ori ba datorințele creștinești.

Cum își va implini un comitet datoria impusă de legea noastră fundamentală, de Statutul organic, de a îngriji de religiozitatea și moralitatea poporului, când membrii lui nu-și fac datorințele creștinești.

Și ating aceasta trebuință deosebi și din

¹⁾ 1. Poruncă bisericească.

²⁾ Porunca a IV-a bisericească.

motivul, că voi vă plângeți în toată ziua de greutatea vieții.

Sunt cu adevărat grele zilele vieții noastre de acum, dar adevărat este și faptul, că, îndestularea, mângăierea și liniștea ce o cereți, nu o dă omului *nici arama sunătoare*, după care voi alergați pe toate cărările iertate și neiertate, *nici frumseța trecătoare*, după care unii din fiii voștri, chiar nevrâstnici, aleargă pe întrecute ca și fluturii primăvara; unii mănă prunele necoapte, le sterpezesc dinții și la vrâsta bărbăției nu mai sunt bărbăți, ceea ce s'a dovedit mai de curând, că într'un cerc de recrutare abia s'a aflat feciori destoinici de a purta arma.

Nu vi-le spun acestea ca înfruntare, ci vă învăț ca pe niște fii iubiiți³⁾, și vă zic: *rugăți-vă cu Psalmistul: „Pașii mei îndrepteză-i după cuvântul Tău și să nu mă stăpânească toată fărădelegea⁴⁾”*.

Să știți dela mine, că adevărata mângăiere, îndestulare și fericire o dă omului numai și numai împlinirea datorințelor și a poruncilor, între cari se numără și cea de mai sus, carea vă îndemnă să-o pliniți voi și fiii voștri cu tot libovul inimii voastre creștinești, și aceasta nu numai ca să nu aveți muștrare, că ispitele și certările de sus — cum a fost și seceta îndelungată din vara acestui an — vin asupra voastră pentru nesocotința acestei porunci, dar și pentru ca să aveți mângăierea creștinească, că v'ați împlinit și aceasta datorință.

Iubiților creștini și fii sufletești!

Când privesc asupra voastră cu blândețe și iubirea părintească, și văd dragostea cu care ascultați sfaturile și povețele mele, simțesc o mare bucurie, și ea ar rămâne deplină, dacă ași auzi și m'ași convinge, că ele a străbătut nu numai la auzul și la urechile, ci și la inima voastră, și că ele n'a căzut nici pe piatră, nici pe cale, nici în mărăcini, ci chiar în inima voastră, în pământ bineroditor și au adus roduri bogate întru împlinirea legii și a poruncilor, de aceea vă zic vouă tuturor:

Rugăți-vă și răsplătiți Domnului Dumnezeului nostru⁵⁾.

Rugăți-vă dar Domnului ca să vă mântuiți, iar prin viața și faptele voastre bune și plăcute lui Dumnezeu și oamenilor de bine, răsplătiți Domnului toate darurile cari le răvarsă asupra noastră, ca și el să asculte și să plinească toate cererile noastre, și de aceea vă zic vouă:

³⁾ I. Cor. IV, v. 14.

⁴⁾ Ps. 118, v. 133.

⁵⁾ Ps. 75, v. 12.

„In locul lui Hristos vă rugăm, ca și cum Dumnezeu s'ar ruga pentru noi, rugându-vă în locul lui Hristos, împăcați-vă cu Dumnezeu⁶⁾”.

Impăcați-vă cu Dumnezeu, cu voi înșiși și cu deaproapele dacă sunteți certați, iar când vă rugați; „iertăți orice aveți împotriva cuiva, ca și Tatăl nostru cel din ceruri, să ierte greșelele voastre⁷⁾”.

Ca să vină iarăși pacea și îndestularea mult dorită, dați-vă toți seamă și de cauzele neîndestulării și ve-ți afla înșiși-vă, că izvorul acestui rău social este numai și numai omul cu poftele lui nesățioase, cari se aseamănă cu sborul paserilor, nu știți de unde pleacă și încotro pornesc; omul s'a prea dat după lume și după poftele ei, de aceea vă zic vouă cu apostolul și evanghelistul Ioan:

„Nu iubiți lumea nici cele din lume. De iubește cineva lumea, nu este dragostea Tatălui într'ânsul, pentru că tot ce este din lume pofta trupului este și pofta ochilor și trufia vieții, nu este dela Tatăl, ci din lume este. Și lumea trece și pofta ei; iar cel ce face voia Domnului, acela rămâne în veac⁸⁾”, iar în cartea către Corinteni ne învață așa: *„Și ceice se folosesc de lumea aceasta, așa să se folosească, ca cum nu s'ar folosi, că trece chipul lumii acesteia⁹⁾”*.

Prin celea de mai sus mi-am împlinit o plăcută datorință de arhieru și repeșesc datorința și sfatul de a vă ruga și împăca cu Dumnezeu, de a vă mărturisi și cumineca și de a ierta greșelile oamenilor, ca și Tatăl nostru cel ceresc, să ierte greșelile noastre, și acum vă zic vouă tuturor cu apostolul și evanghelistul Ioan:

„De nu aș fi venit și nu aș fi spus vouă, cum aveți să vă purtați, păcat nu a-ți avea¹⁰⁾”, iar de nu ve-ți urmă și împlini aceste sfaturi și povețe, voi și sufletul vostru va avea să răspundă lui Dumnezeu pentru faptele voastre¹⁰⁾.

După toate acestea către Tine Dumnezeul dreptății îmi îndrept glasul rugăciunii mele și cu osârdie Te rog: binecuvântă Doamne pe toți fiii mei sufletești, casele și familiile lor, mângăie Doamne lumea toată, mângăie pe cei săraci și neputincioși, îndrepteză tânerețele, ocrotește bătrânețele creștinilor, întoarce pe cei rătăciți la staulul bisericii Tale, și ne învrednicește pe toți de bucuria

⁶⁾ Ps. 75, v. 22.

⁷⁾ Marcu VI, v. 25.

⁸⁾ I. Sebor. Ioan, cap. II, v. 15--17.

⁹⁾ I. Cor. 7, v. 31.

¹⁰⁾ Ioan 15, v. 24.

sfintei prăznuiri, ca cu inima curată să ne închinăm Nașterii Hristosului Tău. Amin.

Poftindu-vă la toți sărbători cu bine, cu bucurie și îndestulare, rămân în sărbătorile Nașterii Domnului

Al vostru tuturor

binevoitorlu:

Joan J. Sapp, m. p.
Episcopul Aradului.

Nașterea lui Iisus.

Al Iudeei împărat
Într'o zi porunc'a dat,
Ca „la locul de naștere
„Să se 'nscire fiecare.“ —

Iosif mers-a să se 'nscire
Și el, cu a lui soție,
De la el din Galileea,
La Vitleem în Iudeea.
Când acolo au sosit,
Mumei ciasul i-a venit,
Ca să nască pe Iisus...
Cătă loc, în jos și 'n sus.
Geaba cată prin cetate:
Hanuri, case... pline, toate...
Lângă Vitleem, afară,
Într'un staul vechiu intrară.
Acolò Maria, jos,
Naște pe Iisus Hristos.
Dup' aceea l-a 'nfășat
Și în lesle l-a culcat.

* * *

Pe un deal, păstori ședeau:
Noaptea oile-și păziau.
Și cum stau... din slavă, iată,
Că un inger li-s'arată.
Fața lui când o zăresc,
Ei de spaimă ncremenesc.
Iar al domnului trimis:
— „Nu vă 'nspăimântați!“ le-a zis.
„Vă vestesc o bucurie!
„Vesel azi tot omul fie!
„Salte fericit poporul:
„S'a născut Mântuitorul!

„jos la staul coborâți
„Și în lesle-o să găsiți
„Prunc în scutece 'nfășat:
„E Iisus cel așteptat!“
Astea ingerul spunând,
Ingeri, alții, vin pe rând,
Mulți... o 'ntreagă oaste sfântă...
Sboară prin văzduh, și cântă:
„Slavă 'n ceruri, Celui Sfânt!
„Vouă, pace, pe pământ!“

Iar când ingerii plecară,
Cei de lângă oi strigară.
— „Haidem toți la Vitleem,
„Pruncu 'n lesle să-l vedem!“

Mers-au... i-s'au închinat,
Ca și unul împărat...
Cu mirare povestiră,
De la inger ce-auziră. —
Mumei care-i ascultă,
Li creștea 'n piept inima.

Și păstorii înapoi
Lângă turma lor de oi
Fericii apoi s'au dus,
Premărind pe Cel de sus.

La Crăciun.

După o noapte cu vifor și viscole nă praznice, ivirea soarelui e așteptat de toată lumea cu bucurie nemărginită.

E așteptat de animale ca să-și caute hrană, de agricultor ca să-și cultive pământul, dar este așteptată lumina zilei cu un dor și cu o sete nemărginită de călătorul care la lumina zilei poate să-și urmeze drumul, fără primejdia întunerecului.

Asemenea unul călător ce se zbate în bezna întunerecului fără sfârșit, rătăcea omenimea acum 1923 de ani, căci aceasta omenime, se înstrăinase mult de calea ce duce la limanul mântuirii.

Starea omenimei era vrednică de compătimit, atât din cauza sclăviei și tirăniei, cât și din cauza actelor de imoralitate ce săvârșea zilnic.

Și când destrăbălarea își ajunsese apogeul

Pentru aceasta cisterna poartă și azi numele de „fântâna magilor“.

Cam la jumătatea drumului dintre Ierusalim și Betlehem, tot pe stânga, pe un deal pitoresc, este așezată mănăstirea ortodoxă *Mar Ilie*, numită astfel după întemeitorul ei, un mitropolit cu numele Ilie. Tradiția spune că tot aci s'ar fi ascuns, sub un ie-nuper și ar fi fost hrănit de un înger, proorocul Ilie, când a fugit de regina Isabela, după ce fuseseră uciși preoții lui Baal pe Carmel. O cruce de piatră amintește trecătorului de această întâmplare.

Tot aci e o altă fântână, din care se zice, că și-ar fi potolit setea părinții după trup ai Mântuitorului în fuga lor cu pruncul în Egipt.

Privind înainte vezi acum Betlehemul, care pare un tablou măestrit, al cărui fond îl formează șirul albăstrui al munților Moab, cari se întind ca un paravan ce pare așezat la spatele orașului, deși până la ei mai e o bună distanță. De aci, de unde te afli acum, zărește întâia oară cine vine dinspre miazăzi vârful Moria, pe care a voit Abraam să jertfiască Domnului pe fiul său Isac. Aci au rămas servitorii lui cu asinii, iar el cu copilul s'au îndreptat singuri către înălțimi.

Când te-ai apropiat ca la un sfert de oră de Betlehem, în locul de unde se desface la dreapta drumul spre Hebron, ai în față un impunător monument funerar: este *mormântul Rahilei*, soția patriarhului Iacob, pe care, în imaginația sa vie, proorocul Ieremia,²⁾ o înfățișează plângând pe strănepoții ei duși în robia Babilonului, iar sfântul evanghelist Matei³⁾ o face părtașe la jalea mamelor din Betlehem ai căror prunci au fost tăiați din porunca regelui Irod, în scopul de a ucide și pe Iisus. Mormântul este deopotrivă ciuit de iudei, creștini și de mahomedani.

Printre lunari de cereale și grădini de pomi, șoseaua duce până în cetatea lui David, nume care se mai dă Betlehemului, pentru că în el s'a născut și a fost uns rege, de către Samuel, păstorul David, ucigătorul lui Goliat și alcătuitorul de psalmi, pe cari-i cânta însuș din gură și-i însoțea cu harpa.

Multe amintiri frumoase chiamă în mintea iudeilor numele și vederea Betlehemului, iar pentru creștinii de pretutindeni el este fără pereche de scump inimii lor, pentru că aci, pe pământul lui s'a născut trupește Fiul lui Dumnezeu, Dumnezeu-omul Iisus, Răscumpărătorul omenirii din păcat.

Betlehemul este așezat la o înălțime de 700 metri deasupra nivelului Mediteranei, așa că aerul este curat și uscat. Locuitorii, în număr de vre-o 11.000, sunt aproape toți creștini ortodocși, mai puțini sunt armeni, sirieni, copti și numai câteva sute (250—300) sunt mahomedani.

Cum intri în oraș, dai de o curte împrejmuită cu zid, în care se află *fântâna lui David*.

²⁾ Ieremia 31, 15.

³⁾ Matei 2, 17.

Locul nașterii Domnului este în partea de răsărit și miazăzi, unde se află *biserica Sfintei Maria*, ridicată de Constantin cel Mare, în anul 330, pe ruinele altei biserici mai vechi, dărâmate-cum spune tradiția, de împăratul Adrian, ca să zidească în locu-i un templu lui Adonis. Justinian a refăcut biserica și a modificat-o puțin, iar dela el și până astăzi a rămas neschimbară ca arhitectură. Manoil Comnenul, în 1169, a reparat-o și înzestrat-o cu multe podoabe, în deosebi cu frumoase mozaicuri. Ruinată de trecerea vremii și de năvălirile musulmane, ea a fost reparată din nou de către venețieni, din anul 1478, și apoi, în 1672, de Dositei, patriarhul Ierusalimului.

În trecut ea a fost când a ortodocșilor, când a papistașilor. Acum este — dela anul 1842 — a ortodocșilor și anume a grecilor, cari au restaurat-o pe cât le-au îngăduit mijloacele.

Aceasta este poate cea mai veche biserică, pe care o posedă creștinătatea în forma în care a ieșit din mâinile arhitectului constructor, al cărui nume nu de mult descoperit, este Efrem. În ea au răsădit, în primele veacuri, mărețele imne creștine ale sfântului Efrem Sirul, în ea a săvârșit liturgia fericitul Ieronim, în ea a fost rege al Ierusalimului Balduin de Flandra, în ziua Nașterii Domnului, din anul 1101.

Interiorul este simplu, dar impunător. Patru rânduri de coloane de granit, din câte o singură bucată, înalte de 6 metri și cu capiteluri corintice, despart sâmurile laterale, mai înguste, de sânul principal care are dimensiuni respectabile. Bolți nu sunt și grinzile acoperișului plan se văd ca niște vine umflate pe o față îmbătrânită. Pereții sunt acoperiți cu picturi de scene biblice, din care, ca și mozaicuri, abia se mai poate ghici ce vor să înfățișeze. Tâmpla este poleită, ca în mai toate bisericile ortodoxe.

Două rânduri de trepte, de o parte și de alta, a altarului, duc în capela construită, locul peșterii în care s'a născut Mântuitorul. Ea vine tocmai dedesubtul sânelui principal al bisericii. Dimensiunile ei sunt: 12 metri lungime, patru lățime și trei înălțime. Pereții și postamentul sunt de marmoră. Candelere numeroase de aur și argint ard neîntrerupt într'o firidă mică din partea de răsărit e făcută pe tavan o stea de argint și în jurul ei sunt scrise cuvintele: „*Hic de virgine Maria Iesus Hristus natus est*“. Steaua care a călăuzit pe magi către Betlehem s'ar fi oprit chiar în locul în dreptul căruia s'a făcut steaua de mână omenească, înconjurată de cinci bogate candelere.

În fața bisericii se află un loc patrat pe care se văd resturi de coloane de piatră și urme de cisterne și un zid vechiu. Aci era curtea întâia. Ferestrele zidului sunt astupate, ca și două din înțrări și numai prin cea din mijloc, așa de mică încât trebuie să te pleci ca să poți trece prin ea, se intră înăuntru. Frica de dese năvăliri ale mahomedanilor

a făcut pe bieții creștini să înconjure cât mai mult cu ziduri sfântul lăcaș și să-i lase cât mai mică intrare.

Capela este proprietatea indivizibilă a ortodocșilor, catolicilor și armenilor.

În partea de mieză-noapte a bisericii nașterii Domnului este biserica sfintei *Caterina*, iar nu de parte de ea *mânăstirea franciscanilor*.

Din biserica sfintei Caterine te cobori pe niște trepte dedesubtul ei în capela nevinovaților, adică a pruncilor tăiați, chiar în acest loc din porunca lui Irod și aruncați într'o fântână, care se vede acolo.

Incepe acum seria criptelor: cripta în care a dormit dreptul Iosif, când a primit poruncă în vis: să se scoale, să ia pruncul și pe mama lui și să fugă în Egipt; cripta în care trăit Ieronim 34 de ani și în care a tradus Vulgata.

Ieșind din întunerecului criptelor la lumina zilei, preotul te conduce la *peștera laptelui*. Aci a căzut pe pământ câteva picături de lapte din pieptul Sfintei Fecioare odată pe când alăpta pe dumnezeul prunc și de atunci și din această pricină, piatra văroasă în care e săpată grota și chiar praful de pe jos ar avea darul să înmulțiască laptele mamelor care lăptează. În acest scop, călugării vând credincioșilor bucăți de piatră și praf de pe pereți sau de pe jos, ca să fie amestecate cu făina din care se face pâinea pe care vor mânca-o mamele, care vor să aibă mai mult lapte.

Puțin mai departe, spre răsărit, este câmpu pe care-și pășteau oile păstorii cărora li s'a vestit de înger nașterea Domnului. Nu arare ori se văd pe acest câmp păstori întru totul asemeni celor din istorisirea evanghelică cu toiagul în mână și înconjurați de oile și mioarele lor albe ca colia.

În partea de miezăzi și răsărit a orașului, aproape de Frankenberg, punctul în care cruciații au opus ultima rezistență musulmanilor, este și *Herodium*, adică mormântul lui Irod cel Mare, care a stăpânit peste iudei treizeci și trei de ani. Ridicat pe tron din stratul de jos al poporului idumeu, Irod a fost unul din cei mai crunți tirani pe care-i cunoaște istoria. Slugă plecată a romanilor, cari-l puseseră și-l țineau pe tron, el a fost o fiară cumplită față de supușii săi. Pe oricine bănuia că-i stă în cale sau se împotrivesc planurilor sale, îl ucidea fără nici o judecată. În deosebire printre nobile, de care-și temea coroana, a făcut multe victime. Până acolo a mers cu cruzimea că a ucis chiar pe unul din fiii săi, de care presupunea, că ar voi să-l detroneze. Pentru a-și asigura domnia, el a pus să seucidă și nevinovații princi din Betlehem, ca astfel să poată scăpa de „noul născut rege al iudeilor“, cum numiau magii pe Mântuitorul. Cu toate sbuciumările și primejdiile prin care a trecut, Irod a ajuns totuși la adânci bătrânețe. Moartea i-a fost însă grozavă. O boală cumplită, care făcea să-i putrezească trupul și să fie

mâncat, l-a chinuit ani întregi, deardându-l. Când a simțit că e aproape de sfârșit, rânduse să fie adunat în jurul lui tot ce era mai de seamă printre iudei și dăduse ordin să-i înjunghie pe toți în clipa când el își va da duhul, pentru ca astfel, întreaga țară să fie în doliu la moartea sa.

Porunca aceasta nu s'a executat însă, dar fiul său, Ahelau, care i-a urmat pe tron, l-a înmormântat cu o pompă, cum nu se mai văzuse în Palestina: îmbrăcat în purpură, cu sceptrul în mână, cu diadema pe frunte și cu coroana pe cap, purtat pe un pat de aur, împodobit cu tot felul de giuvaeruri.

Monumentul lui funerar amintește și astăzi vizitatorilor de vremealnicia slavei pământești, pe care el o reprezintă față de slava netrecătoare a Aceluia care e adorat de o lume întreagă în biserica și capela Nașterii Domnului, din apropiere.

Nu departe de Betlehem, înapoi pe șoseaua spre Ierusalim, la Tantar, unde este spitalul și capela Cavalerilor de Malta, este un câmp numit *almazarii*, de care este legată următoarea legendă:

Într'o dimineață Mântuitorul trecea pe acolo. Un om semăna în grabă pe acel câmp. Cu mintea îndreptată spre gânduri rele și cu sufletul închis, omul nu bagă de seamă cununa de raze ce încunjura capul Mântuitorului nici nemărginita iubire de oameni ce se citia în ochii lui. La blânda lui întrebare: „*Ce faci aci?*“ omul răspunse aspru și fără să-și ridice privirile: „*Semân pietre*“. Când pâstăile de mazăre se coapseseră, boabele din ele erau de piatră.

Ca aducere aminte de această minune, copii, pe jumătate goi, vând acum călătorilor pietricele mărunte ca boaba de mazăre.

Acesta este Betlehemul de astăzi, cu așezămintele și amintirile lui atât de scumpe inimii creștine.

* * *

Nazaret, orașul în care a copilărit Mântuitorul, este așezat în partea de mieză-noapte și apus a Palestinei, în Galilea.

Plecând din Tiberiada cu trăsura, călătoria e, mai ales la început, foarte anevoioasă, căci trebuie să urci necontent și să cotești într'una, când la dreapta când la stânga, până ce să te ridici din valea Iordanului la înălțimea nivelului Mediteranei, care e cu 208 metri mai sus. De aci apoi până la Nazaret ai să te mai ridici încă 350 de metri. În schimb ești răsplătit de priveliștea de o rară frumusețe ce ți se desfășură înaintea ochilor. Jos ai oglinda albăstrie a apelor Ghenisaretului încadrată în violetul munților de granit, spre mieză noapte, peste întinsul podișului Galileii și al șesului Haran, se vede Hermonul în toată măreția lui, iar spre miezăzi se zărește Tabornul, rotund ca un moșoroiu de furnici.

După trei ceasuri de călătorie prin acest peisagiu variat și după ce ai abătut din șoseaua ce duce

pe pământ, ca fulgerul se răspândește vestea că, în Vifleemul Iudeei s'a născut Mesia cel prezis de proroci, care avea să îndrepte omenimea către viața cea adevărată. S'a împlinit cuvântul scripturii care zice: „Când a venit plinirea legii, a trimis Dumnezeu pe fiul Său“. Fiul lui Dumnezeu vine în lume, nu să împartă onoruri, ci să facă cunoscute poruncile Sale; nu să primească închinare, ci să învețe pe om adevărata închinăciune; nu ca să primească jertfă ca regii, ci ca El însuși să se jertfească.

Nașterea Dlui Hristos, a avut loc într'o peșteră, în întunerecul nopții, în ieslea blânelor animale, în sărăcie și umilință, mai sărac ca mulți săraci. S'a culcat în ieslea dobitoacelor, ca pe om să-l ridice din starea de umilință în care era osândit, fapt prin ce ne-a dat cel mai sublim exemplu, ca omul să tindă să se ridice mai presus de interesele pământești, deci să nu-și neglije sufletul pentru străluciri deșarte.

Sfânta evanghelie însă ne spune că la nașterea lui Hristos s'a întâmplat și splendoare mare, ca lumea să vadă și să înțeleagă că, cel născut este mai presus de oameni. Corurile îngeresti au intonat cântarea dumnezească. „Mărire între cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace între oameni bunavoire“ prin ce ni se spune că deși Mesia era un prunc înconjurat de-o sărăcie vadă, El este laudat în ceruri deopotrivă cu Tatăl și sfântul Duh, mai mult, sfânta evanghelie ne relatează așa de clar și plastic că, la venirea lui Hristos pe pământ toate fapăturile au contribuit cu câte ceva. Ingerii s'au coborât pe razele strălucitoare ale stelei și au umplut văzduhul cu cântece de laudă, ceriul ne-a surprins cu steaua dela răsărit, magii au grăbit cu daruri scumpe, păstorii au vestit minunea la toți, iar Vifleemul a dat ieslea vitelor.

La rândul său omenimea după 1923 de ani dela Nașterea Domnului, are datorința sfântă să cunoască mai bine scopul întrupării Fiului lui Dumnezeu, și calea netedă ori plină de obstacole a vieții s'o îndrepte pe drumul drept și sănătos al vieții morale, care duce direct la ținta dorinței sufletului nostru. — Pruncul născut în grajdul dela Vifleem, care ne strigă: „Eu sunt calea, adevărul și viața“. Acest glas dulce al Mântuitorului care azi la Crăciun, a împletit Dumnezeirea cu omenimea în ființa Sa, și dorește să unească și cerul cu pământul, trebuie să trezească în inimile noastre toate sentimentele sădite acolo de bunul Dumnezeu, și în loc de aur, zmirnă

și tămâie, patrunși de sublimitatea învățăturilor lui Hristos să părăsim drumul ce ne duce la peire, să schimbăm viața fără rost, să părăsim moravurile stricate și să iubim adevărul și dreptatea.

Să apărăm cu toată căldura convingerii noastre credința noastră ortodoxă curată ca lacrima, să ținem morțiș la cinstea numelui bun al nostru și al casei noastre și împreună, cu îngerii să cântăm „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bună voire“.

„Unde este să se nască Hristos“ ?

Iară dacă s'a născut Isus în Vifleemul Iudeei în zilele lui Irod Împăratul, iată Maghii dela răsărit au venit în Ierusalim zicând : Unde este Împăratul Iudeilor cel ce s'a născut ?, căci am văzut steaua Lui la răsărit și am venit să ne închinăm Lui. Și auzind Irod Împăratul s'a turburat și tot Ierusalimul cu dânsul. Și adunând pe toți Arhierii și cărturarii poporului i'a întrebat : „Unde este să se nască Hristos“ ?

Maiestoașă simplitate a acestor patru versuri din evanghelia lui Mateiu, ne dă o lumină clară despre modul de gândire de care eram conduși cărturarii poporului Evreu, în timpurile mari de prefacere, când se făurea punctul de plecare al viitoarei credințe omenești.

Toate popoarele pământului așteptau un Mântuitor. Popoarele apusului așteptau pe acest Mântuitor să vină dela răsărit; iară popoarele răsăritului îl așteptau să vină dela Apus. Iudeea care zace tocmai la mijloc între răsărit și apus îl așteptă acasă.

Romanii, Galii și Britanii dela apus; Perzii Chinezii, Chaldeii și Eghiptenii dela răsărit, și în rând cu aceștia poporul jidovesc, depozitarul revelațiunii dumnezeiești, credeau, se încălzeau și așteptau o întreprindere supraomenească care să-i desmorțească și să le umplă golul sufletului și să-i îndrume pe o cale nouă.

Pentru toți aceștia „Mântuitorul“ „prorocul“ „profetul“ „sfântul“ „împăratul“, care avea să vină, avea misiunea să învingă și să nimicească pe Ahriman-zeul întunerecului, va zdrobi capul șarpelui, adică păcatul, va întrona dreptatea și va fi împăratul păcii...

Steaua dela răsărit luminase deja întreg Orientul. Ingerii din ceruri intonasera cântarea păcii : Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu, pe pământ pace între oameni bunavoire. Păstorii din munți simțiră dorul de închinare; prun-

cil dela sînul mamelor sorbeau deja din razele binefăcătoare a minunatei Stele, fiii regilor din îndepărtatele Indii, alergară peste mări și peste țări să vină să se închine noului Împărat; numai Irod și cu iel întreg Ierusalimul, capitala semită, se turburară și să sfătuiră să țină un nou Sinedriu și din nou să statorească, *locul* unde este să se nască Hristos. Și până când Sinedriul cercetă și învățea faimoasa „Lege“, ca se afle locul unde este să se nască Hristos; afară mulțimea se încălzeă la lumina cunoștinței de Dumnezeu; afară se împlineau scripturile, căci „Poporul cel ce ședeă întru întunec, a văzut lumină mare și celor ce ședeau în laturea și în umbra morții, lumină a răsărit lor. (Mateiu II. v. 17).

După-cum pământul își înoiește și întinește anii, timpii și anotimpurile astfel istoria își înoiește întâmplările și evenimentele. Încă și după 19 veacuri, miraculoasă steauă dela răsărit, luminează și încălzește pe unii, turbură și întunecă pe alții.

În una din serile, pe cari poporul nemește seri din postul Crăciunului, întârziat fiind pe stradă, o melodie cadentată în formă de rugăciune strătaie strada și mă face să stau locului și să o ascult. Cântarea ieră clară și eu cu ușurință putui afla că aici se colindă. Am ascultat mult, când însă se schimbă melodia cântării și aud cântându-se cu deosebită însuflețire: „În orașul Vitleem, veniți boieri să vedem, că astăzi ni s'a născut Domnul cel fără de'nceput; Și astăzi ni s'a plinit prorocia de demult“ . . . am intrat în casa unde se cântă, ca să mă conving, că oare înțeleg acești fericiți și mulțumiți credincioși, ceea-ce de cântă și ceea-ce colindă. Am rămas uimit felul cum se pregătește acest popor, ca să primească pe Hristos! Prin post și rugăciune pregătesc calea Domnului, care are să vină în casa lor, acest popor așteaptă pe Isus, care în casa lor, în ieslea lor are să se nască, acest popor așteaptă steaua, care în casa lor are să lumineze, așteaptă craii, îngerii și păstorii cu bucurie mare! . . . am părăsit această casă fericită exclamând: „Fericiți sunt cei curați cu inima, căci aceia vor vedea pe Dumnezeu“. Iar cât privește locul unde are să se nască Hristos, e o problemă, pe care nu o poate deslega nici o filozofie mai frumos și mai clar decum a deslegat-o biserica noastră ortodoxă, iar praca de veacuri a poporului nostru de a găti calea Domnului prin post, rugăciune și cântare duhovnicească, e calea cea bună prin

care ajungem la lumina cunoștinței de D-zeu; iar în sufletele acelor cari petrec la lumina cunoștinței de Dumnezeu, acolo se naște și acolo petrece Hristos pururea cu dânșii.

Odvoș, 1923.

Ioan Evuțian, preot.

Locul nașterii și al copilăriei Mântuitorului.

Reproducem după revista „Biserica ortodoxă“ partea mai însemnată din articolul ce poartă titlul de mai sus, ieșit din peana distinsului profesor Dr. Ioan Mihălcescu:

Betlehemul, în care s'a născut Mântuitorul Hristos și Nazaretul, în care a copilărit, ca și Capernaumul și Ierusalimul, în care mai mult de cât în alte părți a propovăduit învățături sa și a făcut minuni, sunt toate orașe, ale Palestinei, iar aceasta este o parte din întinderea de pământ care poartă numele de Siria.

Betlehem, al cărui nume însemnează „Casa-pâinii“, adică localitate bogată în cereală, este un orașel spre miazăzi și la mică depărtare de Ierusalim. Când evreii au venit în Țara sfântă, sub conducerea lui Iosua Navi, Betlehemul exista deja ca oraș canaanit. În vremile vechi i-se zicea și Effata.

O șosea frumoasă duce din Ierusalim la Betlehem. Cum ieși pe poarta lafeii, șoseaua coboară repede către valea Hinom, cotește spre răsărit spre Chidron, și urcă după aceea pe un pământ pietros până ce dă de un șes, cari azi se numește el-Bukeia, iar în vechime valea Refaim, care făcea hotarul între triburile Iuda și Veniamin. Aci, în apropiere, trebuie să fi fost Baal-Prazim, unde David a învins de două ori pe filistenii, cari-și așezară tâbara în valea Refaim.¹⁾

Puțin mai înainte de aceasta, jos în vale, călăuză îți arată pomul de care se zice, că s'a spânzurat Iuda Iscariotul, iar după ce înaintezi pe șosea și treci de locul unde se povestește, că a fost sălașul bătrânului Simeon, care a primit în brațe pe pruncul Isus, când a fost dus la templu, dai pe stânga de o cisternă, zidită din bucăți mari de piatră bine taiată.

Această cisternă este, după tradiție, fântâna la care s'au oprit cei trei magi dela răsărit, în drumul lor dela Ierusalim spre Betlehem, când li se ascunsese steaua minunată, care-i călăuzia și care li s'a arătat din nou în timpul cât și-au adăpat cămilele.

¹⁾ II. Samuel, 5,20.

la Tiberiada și ai apucat pe cea care duce spre Egipt, poposești în Kafr Kena, adică în acea Kană a Galilei unde a făcut Iisus începătura minunilor sale prefăcând apa în vin, ca să aibă nuntașii cu ce să-și prelungească cheful.

Orașelul numără abia vre-o mie de locuitori, din cari jumătate sunt mohamedani și jumătate creștini ortocși. În biserică este o criptă, în care se păstrează o inscripție ebraică din timpul lui Constantin cel Mare, din care reiese că aci ar fi fost casa în care a făcut Mântuitorul minunea schimbării apel în vin, că în locul ei s'ar fi ridicat o sinagogă, iar în locul sinagogii biserică, refăcută de cruciați și restaurată din nou în 1880.

După alt urcuș, te vezi în sfârșit pe un platou și ai în față Nazaretul cu îngrămădirea lui de case cu acoperișul plan sau piramidal, de biserici cu turlă înalte, de străzi înguste și întortochiate, de smochini, măslini și cipreși. Vederea orașului răsfirat pe coasta unui deal nu te impresionează în chip deosebit, le-am putea zice că te simți desamăgit, pentru că sperai să fie mai frumoasă, dar dacă îți arunci privirile de jur împrejur, constăți cu mulțumire, că ai înaintea ochilor o priveliște de o frumusețe, care cu greu își poate găsi perechea. Spre miazăzi privirile ți se opresc pe poetica câmpie Iesreel, spre miază-noapte Hermonul se vede și de aici tot atât de bine ca și din apropierea Tiberiadel, spre anus Carmelul își întinde prelungirea până departe în mijlocul undelor albastre ale mării, iar spre răsărit valea Iordanului apare la orizont în dimensiunile modeste ale unui tablou zugrăvit de un penel măestrit.

Ce însemnează cuvântul Nazaret, dacă el s'a propunțat întotdeauna așa, sau Nazarat ori Nazara și de când datează orașul designat azi cu acest nume care nu se întâlnește în vechiul Testament, acestea sunt chestiuni la care nu s'a dat până acum nici un răspuns sigur.

Sigur e că pe vremea Mântuitorului, Nazaretul era un sat fără nici o importanță, căci se zicea de el: „Poate ieși ceva bun din Nazaret?” Astăzi este un târg-șor cu vre-o 15,000 de locuitori, din cari vre-o două mii sunt creștini ortocși, catolici, protestanți, iar restul mohamedani și nici un iudeu.

În vechime, până pe vremea lui Constantin cel Mare, nu era numărat printre locurile sfinte. După ce însă sfânta împărăteasă Elena zidi aci, cum spune Nichifor Calist, o biserică pe locul în care se aflase casa unde îngerul Gabriei a dus sfintei Fecioare buna veste, că ea va naște pe Mântuitorul lumii, de atunci numărul vizitatorilor s'a înmulțit și Nazaretul este, după Ierusalim și Betlehem orașul cel mai cercetat de hagioi.

Între ivcirile vechi și vrednice de văzut în acest cuib, în care și-a petrecut anii copilăriei și ai tinereții Domnul nostru Iisus Hristos, este mai întâi *fântână*

numită a *Mariei*. Din această fântână a luat de sigur apă cu urciorul, pe care l-a dus pe umeri, și sfânta Fecioară și Iisus ca copil, căci izvorul este bogat de apă și trebuie să fi existat și acum 1900 de ani. Izvorul iese din pământ puțin mai sus de spatele altarului bisericii sfântului Arhanghel Gabriel, zidită de sfânta împărăteasă Elena, trece pe lângă altar și se strânge puțin mai jos, la răscrucea mai multor străzi, într'un bazin zidit de jur împrejur și acoperit de o clădire de piatră, care formează o boltă de câțiva metri de largă și de înaltă deasupra bazinului. Aceasta este fântâna Mariei, din Miriam.

Biserica sfântului Arhanghel Gabriel sau a Bunei vestiri aparține ortocșilor și din cauza vechimii, e în pământ până aproape în dreptul ferestrelor.

Biserica Bunei vestiri este mai spre miazăzi. Clădirea ei actuală datează din anul 1730. După legenda pusă în circulație, aci ar fi fost casa în care ar fi primit sfânta Fecioară solia Arhanghelului. Mai mult chiar: casa ar fi existat acolo neatinsă până în anul 1291, când — în ziua de 10 Maiu — îngerii ar fi ridicat-o pe sus și ar fi dus-o mai întâi la Tersato, lângă Fiume, și după aceea la Loreto, în apropierea de Ancona, ca să scape de pângărirea mohamedanilor.

O scară duce din altar dedesubt într'o criptă săpată în stâncă, dar ai cărei pereți sunt acoperiți cu marmoră: este capela Bunei vestiri. Pe una din plăcile de marmoră ce s'în loc de dușumea, sunt scrise cu litere de aur cuvintele: *Verbum hic caro factum est*, ca semn că în acel punct se afla sfânta Fecioară, când i-s'a binevestit Nașterea Domnului. Candele de argint aruncă deapururi o lumină dulce asupra acestor cuvinte.

Puțin mai departe de biserică, într'o peșteră, este o capelă, care după tradiție, ar fi atelierul de tâmplărie al sfântului Iosif. Altă dată era aci biserică, dar acum nu e decât capela.

În apropiere de această capelă se află un bloc de piatră, care poartă numele de: „*masa lui Iisus*”, pe care a mâncat Domnul cu ucenicii lui după învierea sa din morți.

Pe locul unde a stat sinagoga satului pe vremea Mântuitorului și în care el însuși a intrat și a învățat este azi biserică.

La depărtare de trei sferturi de ceas, spre miazăzi de Nazaret, în punctul de unde începe Câmpia Iesreel, este stânca de pe care iudeii au vrut să arunce pe Mântuitorul. Ea poartă numele arăbesc de Gebel el-kafze și se ridică drept ca un perete înalt de 240 de metri deasupra câmpiei.

Ferice de cine poate vedea sfintele locuri pe unde au călcat picioarele Domnului.

Lumea modernă și biserica

— O întrebare din zilele noastre. —

(Urmare.)

Biserica nu luptă contra poporului, ci *pentru popor*. Dară ea luptă contra ori căruia partid, care este dușman poporului și numai la apariția se arată, ca și cum ar protegia și ar lucra în interesul poporului.

Este remarcabil, că nu se pomenește niciodată, ca nemijlocit din popor, să se fi iscat vre-o luptă contra bisericii lui Hristos, ci aceasta a pornit totdeauna dela un partid, care a știut să se folosească de guvern sau de puterea poporului, pentru scopurile sale. Poporul a strigat lui Isus când întrase în Ierusalim „osana” și numai după ce a fost sedus de cărturari și farisei, a strigat „să se răstignească, să se răstignească”. Așa a rămas până în ziua de astăzi.

Dacă puterea statului se pune în serviciul unui partid, dacă devine așa zicând statul însuși partid, dacă înstrăinează dela sine biserica, atunci trebuie biserica să se alipească mai strâns de popor. Ea își va afla ajutorul, ce i-l deneagă puterea statului, în sprijinul poporului creștin.

Un prelat a zis, odinioară: că „dacă domnitorii nu mai voesc să asculte vocea bisericii, atunci o va asculta poporul”. El zice, că biserica în vremile noastre este acolo mai tare, unde se razimă mai mult pe popor, ca pildă este Anglia și America de Nord. Aceasta este de foarte mare însemnătate.

Biserica trebuie să cinstească totdeauna stăpâniile, pentru că stăpâniile sunt lăsate dela Dumnezeu, și puterea lor este dată de sus. Deci eu trebuie să pretindă dela ori ce stăpânire scutul și ajutorul ce-i se cuvine. Cu cât se razimă biserica mai mult pe apărarea și scutul stăpânirii, cu atât este mai slabă, și din ce se obicinuește biserica fără această apărare, și se dedică cu toate darurile și puterile sale poporului, din aceea devine mai puternică. Fără îndoială aceasta va fi poziția bisericii în viitor, după cum se pare, acesta va fi caracterul seculilor viitori, independența totală a bisericii față de stat.

Numai biserica singură poate apăra poporul contra tirăniei unei puteri de stat *anti-creștine*, sau contra tirăniei banului a stăpânirii lui mamona. Ea este tot mai mult recunoscută, de adevărata prietină a poporului.

Biserica proclamă dreptul de posesiune de sfânt și neatacabil. Ea mângăie pe cei seraci, ca în loc să *bârfească și să râpiască*

avutul celor bogați, să-și poarte sarcina cu răbdare, iară pe cei bogați îi îndeamnă spre milostivirea celor seraci. Dacă s'astupă gura preoților și se izolează de lume, vom avea în loc de stăpânitori vrednici, despoți, în loc de cetățeni buni, răzvrătitori sălbatici. Vă fi o jale și o pustiire, nimic nu va mai fi sfânt nici sigur, nici căsătoria, nici familia, nici averea, nici viața.

Biserica nu este dușmană lumii, ba chiar nici lumii moderne, cu toate că trebuie să combată pornirile ei contrare. Ea nu e dușmana inamicilor săi, ci prietină, ca și Hristos. Ea știe, că în lumea asta are mult de suferit și va întâmpina multe dificultăți, înse din inimiți își va face amici.

Biserica luptă pentru câteva adevăruri fundamentale, învățând, că Dumnezeu însuși s'a revelat oamenilor și pretinde ca spiritul omenesc să se supună lor, fiindcă aceste sunt revelațiuni divine. Lumea modernă numește aceste revelațiuni — „credința cărbunarilor”. Această lume se luptă pentru sisteme alcătuite de ea. Stabilește doctrine nestatornice despre statul modern — despre școala și societatea modernă, și cere supunere oarbă acestor sisteme. Aceasta o numește lumea cultură și progres.

Biserica luptă pentru o lege divină, cuprinsă în zece propoziții scurte, pe cari orice copil le știe de a rostul și le află iarăși în conștiința sa, care decând e lumea aceeași este. Acestor propoziții cere biserica supunere, căci sunt legea lui Dumnezeu și lumea modernă zice, că asta este tirănie servitute, și subjugarea conștiinței.

Lumea edă nenumărate legi, cari se schimbă zilnic, în multe volume, pe cari nici un om nu le poate cunoaște pe toate și cere supunere necondiționată a voinței și a conștiinței noastre, *asta o numește libertate*.

Biserica luptă pentru adevărul, că toți oamenii sunt fii lui Dumnezeu. Toți sunt creați după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, toți sunt destinați spre fericire, spre aflarea adevărului spre viața vecinică. Biserica consideră pe toți de frați fără privire la cultură, la avere, și la poziția socială. Ea propovăduiește, că toate deosebiriile dintre oameni sunt vremelnice, și numai *măsura întrucât posedă unul și altul adevărul și virtutea, aceasta constituie adevărata deosebire între oameni*. Lumea modernă își bate joc de aceste învățături și le privește cu dispreț. Dară ea nu știe nimic despre chemarea cea însemnată a omului. Ea nu știe, ce este omul, de

unde vine și unde merge, de este el animal, sau lut, sau o ființă nemuritoare după chipul și asemănarea lui Dumnezeu. Lumea cunoaște numai deosebirea pământești și de aceea devine prăpastia între bogat și sărac, nobil și slugă tot mai adâncă, până ce nu se mai cunoaște om pe om. Și pe lângă toate aceste vorbește de umanitate și iubire de oameni.

(Va urmă)

4401/1923.

Circular

cătră toate oficiile protopresbiterale și parohiale din districtul Consistorului ortodox român din Arad.

Măritul nostru Congres național bisericesc prin concluzul său dela 20 Octomvrie 1879 Nr. 238, a decis înființarea uni fond mitropolitan și pentru augumentarea acestui fond a dispus totodată, ca în fiecare an la ziua de 6 Ianuarie, aniversarea Botezului Domnului, să se poarte în toate bisericile din provincia noastră mitropolitană „discul mitropoliei“. Conform acestui concluz grăbim și de astădată a atrage atențiunea tuturor la sărbătoarea „Botezului Domnului“ din anul 1924, când iarăși să se poarte în toate bisericile din eparhia noastră „discul mitropolitan“, care și noi îl recomandăm tuturor spre călduroasă spriginire.

Special însărcinăm pe conducătorii oficiilor parohial, ca publicând de timpuriu poporului credincios purtarea discului, să îngrijească ca banii ce vor incurge numai decât, dar cel mult până la 31 Ianuarie 1924 să-i administreze părintelui protopresbiter concernent cu raport special, iar părinții protopresbiteri se însărcinează, ca pe baza rapoartelor dela oficiile parohiale, să facă un conspect, în care inducând în ord alfabetic numărul tuturor comunelor din tract, să inducă apoi și sumele, ce au incurt dela fiecare comună; apoi acest conspect și banii incurși, precum și rapoartele oficiilor parohiale să le administreze Consistorului de aici cel mult până la 28 Februarie 1924.

Pentru subșternerea la timp a raportului și a venitului de pe acest disc, e răspuzător conducătorul oficiului parohial, care ori s'a adunat mult, ori puțin, e îndatorat a raporta și a administra rezultatul la locul său și în timpul normat prin circularul prezent.

Despre ce se încunoștiințează fiecare oficiu parohial.

Arad, 18/31 Decemvrie 1923.

Ioan I. Papp
episcop.

Nr. 3892/1923.

Tuturor oficiilor parohiale.

Apropiindu-ne de sfârșitul acestui an, atragem atențiunea oficiilor noastre parohiale asupra dispozițiilor cuprinse în circularul consistorial Nr. 263/1923 publicat în Nr. 6 „Biserica și școala“, din anul c. privitoare la colectă pentru spitalul de copii, ordnată în legătura cu *Apelul A. S. R. Principesa Elena*.

Conform celor dispuse rezultatul colectei e a se administra la cassa consistorială până la 8 Ianuarie st. v. 1924.

Arad, la 5/18 Decemvrie 1923.

Ioan I. Papp
episcop.

INFORMAȚIUNI.

75 de ani.

Mercuri în 20 Decemvrie v. (2 Ianuarie) a împlinit P. S. Sa Domnul Episcop *Ioan I. Papp* 75 ani de viață. Această zi trebuia să fie pentru P. S. Sa și dieceza noastră o sărbătoare de bucurie. Părintele Episcop însă cu modestia ce-L caracterizează a petrecut ziua de Miercuri, retras, în post și rugăciuni.

Intorcându-ne privirea îndărăt la trecut, constatăm că de un jumătate de veac Episcopul Ioan I. Papp a participat în mod activ la toate evenimentele prin cari a trecut biserica noastră de dincoaci de carpați. Ultimele decenii străbătute de biserica românească de aici, trec deja în domeniul istoriei, care va constata că, evenimentele pline de surescitări ajitate din acest timp, au seos în evidență călitățile de adâncă pricepere a omului biserican, care este Episcopul Ioan I. Papp.

P. S. Sa condus de axioma ca omul nici când să nu se lege de loc, și timp, a știut să se ridice totdeauna deasupra luptelor și năcazurilor zilnice, și cu puterea desinteresării și jertfei de sine, stăpân pe o energie uimitoare a dragostei de biserică și neam, a presat și prestează și azi o muncă ce uimește pe ori și cine.

Miercuri la oarele 11 membrii consistorului s'au prezentat în aula episcopescă și

prin rostul părintelui M. Păcățian au prezentat înaltului prelat omagiile lor de supunere și dragoste fiască, dând laudă bunului Dumnezeu că ne-a învrednicit ca azi să aducem P. S. Sale urările noastre și ale diecezei. Și dorind P. S. Sale încă multe zile cu bine spre folosul bisericii și neamului nostru.

P. S. Sa, emoționat până la lacrimi, mulțumește pentru dragostea de fii, ce-i arată funcționarii consistorului și peste tot credincioșii diecezei noastre, și adaugă că zilele ce le trăește le privește ca un dar dela Dumnezeu, deci lui Dumnezeu, bisericii și binelui obștesc își închină și restul vieții.

Sărbători fericite, urăm din inimă, tuturor colaboratorilor, cititorilor și prietenilor acestui organ.

Aviz. Cu onoare aduc la cunoștință onoratului public și autorităților bisericești, că în Arad, str. Sava Raicu Nr. 77, am deschis un *birou tehnic de arhitectură; construiesc orice planuri de case, școli și biserici împreună cu devizele (preliminare) lor, mai departe execut colaudări de tot felul de lucrări de zidiri, și întreprind totfelul de lucrări tehnice, clădiri etc.*

Cu stimă :

Teodor Cloban,
arhitect.

9--10

BIBLIOGRAFIE.

În editura librăriei diecezane din Arad a apărut o colecțiune frumoasă și bogată de: Colinde, cântece de stea și cântecele iredilor. Broșura se estinde pe 80 pagini.

Prin publicarea acestei colecțiuni de colinzi, tipografia diecezană face un serviciu mare literaturii noastre populare. E de dorit ca aceasta folositoare carte, merită a păstră frumoasele noastre datini strămoșești, să fie răspândită în cercuri cât mai largi. Prețul unui exemplar 5 Lei.

A apărut

Calendarul diecezan din Arad

pe anul 1924. Conține: Cronologia, Sărbători și alte zile schimbăcioase, Posturile, Deslegări de post, Parastase oficioase, Sărbători naționale, Zile de repaus la judecătorii, Regentul anului, Anotimpurile, Partea calendaristică, Întunecimile anului 1924. Consemnarea târgurilor din Crișana, Bănat, Ardeal și vechiul Regat, Calendar economic pe 12 luni și o parte literară instructivă, împodobită cu foarte multe clișee.

Prețul unui exemplar fără șematism 7 Lei, cu șematism 9 Lei. Revânzătorii beneficiază rabat. Se poate comanda contra bani gata la librăria diecezană din Arad.

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial
Censurat: **Dr. Romul Mager.**

Important pentru toți Institutorii și Invățătorii

CHESTIUNI METODICE

VOLUMUL I

CUPRINZÂND:

Metodica Scris-Cititului și a celorlalte materii ajutătoare

DE **STEFAN VELOVAN**

profesor de pedagogie la școala normală de învățători din Craiova

MARIN FLORESCU și ILIE JIANU

Institutori din Craiova, foști Institutori la școala primară de aplicație a școlii normale de învățători din Craiova.

De vânzare la toate librării le sau la Editura „Scrisul Românesc”, Craiova.